

Michal Lorenz

REFLEXE TRENDŮ VE VZDĚLÁVÁNÍ MEZI REPREZENTANTY OBORU INFORMAČNÍ STUDIA A KNIHOVNICTVÍ: STUDIE ZAMĚŘOVANÝCH SKUPIN

Abstrakt:

Příspěvek popisuje organizaci studie zaměřovaných skupin, které se zúčastnili zástupci vysokoškolských vzdělávacích institucí oboru Informační studia a knihovnictví a která se uskutečnila v rámci diskusního setkání akademických odborníků na Učeném hádání na FF MU v Brně. Po popisu metody a její realizace jsou analyzovány výsledky diskuze na téma virtuální spolupráce, které odhalují principy, podle nichž byla na jednotlivých institucích formována učební kurikula. Studie také popisuje, jak vnímají a jaké postoje zaujímají akademičtí odborníci ke změnám v pojetí výuky, k vlivu informačních a komunikačních technologií a služeb na výuku a možnosti jejich využití pro spolupráci mezi obory ISK.

Klíčová slova: *učené hádání, studie zaměřovaných skupin, stavba kurikula v oboru ISK, změna pojetí výuky ISK*

Abstract:

The study presents attitudes of LIS University Representatives towards educational trends in scope. Attitudes were obtained during Learned disputation meeting of LIS scholars at the Faculty of Arts at Masaryk university. In first part a description of used method is outlined. The Second part analyses the results of the meeting. The study unfolds main principles of curriculum construction, scholar's perceptions and attitudes towards change of LIS teaching concept and impact of ICT and information services on teaching and collaboration among LIS departments.

Keywords: *learned disputation, focus groups study, curriculum arrangement in LIS studies, change of LIS teaching concept*

Úvod

Autor využil příležitost organizovat Učené hádání – tradiční setkání akademických a profesních odborníků, k uplatnění metody zaměřovaných skupin¹ při monitorování postojů a názorů na možnosti virtuální spolupráce, kterou si vynucují současné trendy ve výuce a která je ovlivněna využíváním nových informačních a komunikačních technologií. Na začátku příspěvku je popsán řešený problém a vymezeny zkoumané otázky. Následující kapitoly blíže představují metodu zaměřovaných skupin a shrnují přípravu diskuze včetně identifikace výzkumného vzorku, formulace otázek pro účastníky sezení, průběh sezení a způsob analýzy dat. Poslední kapitola popisuje zásadní identifikované postoje účastníků a závěry celé studie.

Definice problému

Předkládaná studie proběhla v rámci jednoho z již tradičně pořádaných setkání nazvaných Učené hádání. Učené hádání je diskusní setkání akademických a profesních odborníků uplatňujících se v rámci oboru Informační studia a knihovnictví. Uskutečňuje se každoročně formou panelové diskuze, která je věnována zvolenému odbornému tématu, které se týká informační či knihovnické profese. První Učené hádání proběhlo v prostorách Městské knihovny v Praze v roce 2003 pod vedením ředitele tehdejší Státní technické knihovny, Martina Svobody, a pod záštitou Adrew Lasse a Jiřího Cejпка. Od roku 2003 se uskutečňuje Učené hádání v jednoročním intervalu pod záštitou některé z vysokých škol v České nebo Slovenské republice (viz textová příloha č. 1).

Informační studia a knihovnictví jsou oborem, jehož předmět se rychlým tempem modernizuje v závislosti na vývoji v oblasti informačních a komunikačních technologií (IKT) a informačních služeb. Akademické a pedagogické instituce jsou vystaveny neustálému tlaku této modernizace. Postupující informatizace společnosti s sebou přináší dvě protichůdné tendence, jimž jsou vystaveny instituce jako knihovny, ale také instituce vzdělávací. Jde o tlak na jejich kooperaci, ale také deinstitucionalizaci.² Vzdělávací instituce potřebují v důsledku demokratizace vzdělání, a tedy růstu počtu studentů, a v důsledku prosazování

---

1 V originále Focus Groups. Termín je do češtiny překládán také jako ohniskové skupiny nebo fokusní skupiny, jejich významový ekvivalent ovšem neodpovídá základní charakteristice metody, totiž její zaměřenosti. Více viz TOUŠEK, Ladislav. Zaměřované interview a focus groups. Mertonův příspěvek k metodologii sociálních věd. *Antropoweb* [online]. 2009-02-21 [cit. 2009-11- 10]. Dostupný z: <http://antropologie.zcu.cz/clanek/zamerovane-interview-a-focus-groups-mertonuv-prispevek-k-metodologii-socialnich-ved>.

2 KIMLIČKA, Štefan. *Informačné systémy: teoretické východiská, princípy, metódy projektovania*. 1. vyd. Martin : Slovenská národná knižnica, 2006. ISBN 80-89023-88-6. Str. 116.

nových internetových nástrojů ve vzdělávání začít sdílet moderně transformovaný vzdělávací obsah za účelem:

- jeho pohotového využití pro potřeby výuky
- podpory potřeb studentů, zvláště studentů distančních a hendikepovaných
- orientace pedagogů ve specializaci kolegů v oboru a v možnostech vzájemné spolupráce a sdílení expertních pracovních sil

Formálně transformovaný obsah vzdělání se tak stává ve stále větší míře deinstitutionalizovaným, nezávislým na instituci, na jejíž půdě vznikl. Současně vzrůstá tlak na kvalitu předávaného obsahu vzdělání pedagogem pracujícím v konkrétní instituci. Instituce, obor, pedagog jsou hodnoceni na základě spokojenosti studentů s kvalitou výuky a studijní podporou, které jsou šířeny ve formě sdílených studentských zkušeností mezi další potencionální studenty a mohou tak do budoucna ovlivnit počet uchazečů či návštěvnost kurzu.

Předkládaná studie si klade za cíl zjistit, jak se projevují současné trendy ve vzdělávání oboru B, M, N 7201 Informační studia a knihovnictví (dále ISK). Chce odpovědět na otázky: Jak se názory na současné trendy v oboru projevují v uspořádání kurikul? Jak vnímají vliv nových metod a inovací akademičtí odborníci? Jaké jsou postoje akademických odborníků k virtuální spolupráci a jaké specializované dovednosti/znalosti mohou odborníci jednotlivých institucí nabídnout?

Použitá metoda

Pro účely hlubšího zmapování názorů a postojů, vnímání a motivací ve skupině je vhodné použít metodu zaměřovaných skupin. Zaměřované skupiny jsou metodou skupinového rozhovoru s volnější strukturou, jejíž název je odvozen ze zaměření diskuze od všeobecného začátku na konkrétní téma. Rozhovoru se účastní osoby sdílející společné rysy (například akademičtí odborníci oboru informační studia a knihovnictví). Metoda pomáhá výzkumníkům odhalit rysy zkoumaného problému, potřeby zkoumané skupiny nebo jich využít ke stanovení hypotéz výzkumu. Metoda je využívána také jako forma evaluace a zpětné vazby k provedeným výzkumům.³ Průběh skupinového rozhovoru řídí moderátor, který klade klíčové otázky, podporuje členy skupiny v participaci na rozhovoru

3 Jde tedy o využití těch prvků metody, které jsou spíš více ovlivněné přístupem klinické psychologie než sociologií a sociální psychologií, které utvářely formy a využití metody již dříve. Původ obou přístupů k metodě detailněji popisuje TOUŠEK, Ladislav. Zaměřované interview a focus groups. Mertonův příspěvek k metodologii sociálních věd. *Antropoweb* [online]. 2009-02-21 [cit. 2009-11- 10]. Dostupný z: <http://antropologie.zcu.cz/clanek/zamerovane-interview-a-focus-groups-mertonuv-prispevek-k-metodologii-socialnich-ved>.

a pomáhá udržovat zaměření skupiny na probírané téma, aniž by výrazněji určoval směr samotné diskuze.

Metoda zaměřovaných skupin je používána zvláště v sociálních vědách a v marketingu, a to v několika různých variantách: buď jako skupinový rozhovor realizovaný přímým setkáním tváří v tvář, nebo rozhovor využívající textových nástrojů internetu (tzv. internetové zaměřované skupiny), případně zapojující i možnosti digitálních nástrojů pro přenos obrazu a zvuku (virtuální zaměřované skupiny).⁴

Pro plynulý průběh setkání a efektivní analýzu výsledků je doporučeno připravit si dopředu scénář rozhovoru. Ten zahrnuje specifikaci cílů, logistiku uspořádání místa konání (viz příloha obr. 1), úvodní proslov a otázky, které budou při setkání skupině kladeny. Spíše než strukturované otázky se doporučuje zapojení projektivní techniky, která stimuluje k úvahám a volným asociacím. Délka setkání je obvykle jedna až dvě hodiny a probíhá pouze jednorázově.⁵ Vhodné je také dopředu připravit Kontrolní seznam potřebných podkladů, nezbytného vybavení a seznam účastníků a Příručku do terénu se souhrnem hlavních zásad o vedení zaměřovaných skupin s popisem rolí a povinnostmi členů týmu.⁶

Výhodou zaměřovaných skupin je možnost účastníků vzájemně reagovat na svá vyjádření, tedy vyjádřit nesouhlas s výpovědí ostatních či ji podpořit. Díky těmto reakcím se odhaluje skrytá dynamika skupinového myšlení, šíře různých názorů a postojů, komplex jejich chování včetně motivace, pocitů, uspokojení a vnímání otevřených problémů, důvodů k vykonávání různých praktik a konečně nekonzistentnosti uvnitř zkoumané komunity. Díky interaktivní architektuře metody lze zachytit spontánní reakce a bezděčné postřehy členů diskusní skupiny rozvíjené v procesu dialogu. Analyzuje se nejen obsah diskuze, ale také interakce mezi diskutujícími, která odhaluje skupinovou dynamiku, tvorbu norem skupiny a drobné nuance při vyjadřování diskutujícími. Škádlení, vtipkování, bezděčné vyjadřování souhlasu stejně jako okřikování a agresivní reakce odhalují, jak se ve

---

4 Podle CHASE, Lynne – ALVAREZ, Jaquelina. Internet Research: The Role of the Focus Group. *Library & Information Science Research*. 2000, Vol 22, No. 4, str. 357 – 369. Někteří odborníci tvrdí, že metodologie tradičních zaměřovaných skupin a internetových zaměřovaných skupin se natolik liší, že je nelze zahrnovat pod stejnou kategorii. Více viz GREENBAUM, Tom. Internet focus groups are not focus groups - so don't call them that. *Groups Plus* [online]. c 2008-08-15 [cit. 2009-11-8]. Dostupný z: <<http://www.groupspplus.com/pages/qmrr0798.htm>>.

5 WALLACE, Danny P. – FLEET, Connie Van (eds.) *Library Evaluation: A Casebook and Can-Do Guide*. Englewood : Libraries Unlimited, 2001. ISBN 1-56308-862-2. Str. 43 - 51.

6 DAWSON, Susan – MANDERSON, Lenore – TALLO, Veronica L. *A Manual for the Use of Focus Groups* [online]. International Nutrition Foundation for Developing Countries (INFDC), Boston, c 1993 [cit. 2009-11-15]. Dostupný z: <<http://www.unu.edu/unupress/food2/UIN03E/UIN03E00.HTM>>.

skupině ustavují normy a rozdělují skupinu na frakce a odpadlíky.⁷ K odhalení nuancí v diskuzi, které napomáhají interpretaci, potvrzují nejistotu či podřízení se normě skupinové většiny, může sloužit také analýza paralingvistických aspektů řeči a nonverbální komunikace.

Mezi další výhody metody patří nízká finanční náročnost a rychlost, s níž lze dosáhnout výsledků, stejně jako snadné porozumění výzkumníka a zkoumané skupiny. K nevýhodám metody patří omezená kontrola organizace setkání, jejíž úspěch je závislý na docházce účastníků skupiny nebo řízení skupiny, jejíž chování je v mnohém nepředvídatelné. Skupinová dynamika může vést k vzájemnému ovlivňování odpovědí účastníků výzkumu. Další nevýhodou je náročná analýza výsledků výzkumu. Výzkumník musí dávat pozor, aby se nedopouštěl falešných generalizací, které se opírají o nedostatečnou reprezentativnost zkoumaného vzorku účastníků, jejichž počet nemůže být příliš vysoký. Obvyklý počet účastníků zaměřovaných skupin doporučený literaturou se liší. Zatímco někteří autoři doporučují držet se striktně počtu 8 – 12 lidí⁸, jiní akceptují i počet pěti či šesti lidí.⁹

Výsledky zjištěné v rozhovoru může negativně ovlivnit osoba moderátora diskuze. Moderátor setkání se proto musí vyhnout posuzování a korigování odpovědí účastníků, jeho role vyžaduje minimalizování jeho poradního a vedoucího působení. Pro úspěšné shromáždění objektivních dat se moderátor musí vyhnout kladení navádějících otázek. Úkolem moderátora je vytvořit přívětivé prostředí, iniciovat diskuzi, povzbuzovat účastníky k zapojení se do diskuze, zjišťovat komplexnější odpovědi a naslouchat účastníkům.

Použití metody zaměřovaných skupin bylo v této studii přizpůsobeno inovativní tradici, podle níž se řídila dřívější Učená hádání, jež používala metodu akvária. Metoda akvária je založena na tom, že skupina diskutujících je obklopena druhou skupinou složenou z pozorovatelů. Inovativnost použití kombinace metod spočívá v možnosti pozorovatelů přihlásit se o slovo a reagovat na diskuzi účastníků. V případě použití tohoto postupu společně se zaměřovanými skupinami musí pozorovatelé také patřit ke členům zkoumané komunity, aby byly jejich reakce

---

7 Podrobně viz GOULDING, Anne. Joking, being aggressive and shutting people up: The use of focus groups in LIS research. *Education for Information*. 1997, Vol. 15, No. 4., pp. 331 – 341.

8 CHASE, Lynne – ALVAREZ, Jaquelina. Internet Research: The Role of the Focus Group. *Library & Information Science Research*. 2000, Vol 22, No. 4, str. 359. WALLACE, Danny P. – FLEET, Connie Van (eds.) *Library Evaluation: A Casebook and Can-Do Guide*. Englewood : Libraries Unlimited, 2001. ISBN 1-56308-862-2. Str. 47.

9 POWELL, Ronald R. – CONNAWAY, Lynn Silipigni. *Basic research methods for librarians*. 4th Ed. Westport : Libraries Unlimited, 2004. ISBN 1-59158-103-6. Str. 152. PRICE, Mel – DAVIES, Mark. Moderator teams: an extension to focus group methodology. *Qualitative Market research*5. 2001, Vol. 4, No. 4. Str. 207.

adekvátní zkoumaným otázkám. Výhodou modifikace je rozšíření škály názorů a postojů objevujících se v komunitě a větší reprezentativnost vzorku, nevýhodou jsou vzrůstající nároky na směřování diskuze, změna skupinové dynamiky a těžší kontrola nad voleným výzkumným vzorkem. Důležité také je, aby ve skupině pozorovatelů nebyl nikdo, kdo může ovlivňovat ochotu diskutujících svobodně se vyjádřit.

Identifikace účastníků

Tým podílející se na přípravě Učeného hádání byl složen z autora příspěvku v roli projektového koordinátora a moderátora a dále studentů ISK ze Slezské univerzity Ústavu bohemistiky a knihovnictví a Ústavu informatiky v Opavě. Ti spolupracovali dle svých dovedností na studii v roli asistentky moderátora, administrativního asistenta a nezávislých pozorovatelů, každý s odpovídající oblastí sledovaných projevů. O technické zázemí se starali studenti Masarykovy univerzity v Brně v roli techniků a kameramanů.

Pro účely zaměřovaných skupin byl použit záměrný výběr výzkumného vzorku, který pomáhá volit vhodné zástupce zkoumané komunity. Jako vhodní účastníci sezení byli identifikováni akademičtí pedagogové jednotlivých vzdělávacích institucí. Dalším kritériem výběru byl požadavek, aby se tito akademičtí pedagogové účastnili sestavování aktuálního akreditovaného kurikula instituce či působili v pozici vedoucích těchto institucí jako garanti kurikula. Jednotlivé vzdělávací instituce byly vybrány podle seznamu oborů akreditovaných Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR pod akreditačním kódem B, M, N 7201¹⁰ a Ministerstvem školstva Slovenskej Republiky pod akreditačním kódem 3.2.4.¹¹ Identifikovaná pracoviště byla oslovena dopisem ve formě e-mailu s žádostí o vyslání reprezentujícího zástupce s odpovídající kompetencí. Součástí e-mailu bylo upozornění, že každou vzdělávací instituci může zastupovat pouze a právě jeden zástupce, ostatní vyslaní účastníci, k nimž patří pedagogové i studenti, mohou diskuzi sledovat v roli pozorovatelů a případně do ní vstupovat dotazy a připomínkami z auditoria. Následovalo také upozornění, že výsledky setkání budou zpracovány pro účely výzkumu. Osloveno bylo celkem devět institucí, z nichž šest pozvání přijalo. Zástupci Univerzity Komenského

---

10 Akreditované studijní programy vysokých škol [online]. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky [cit. 2009-11-15]. Dostupný z: <<http://www.msmt.cz/vzdelavani/akreditovane-studijni-programy-vysokych-skol-s-uvedenim-kodu-studijnich-programu-a-oboru>>.

11 Študijné programy – priznané práva. [online]. Ministerstvo školstva Slovenskej Republiky [cit. 2009-11-15]. Dostupný z: <<http://www.minedu.sk/index.php?lang=sk&rootId=45>>.

v Bratislavě, Žilinské univerzity v Žilině a Západočeské univerzity v Plzni se sezení nezúčastnili.¹² Pozvání přijali zástupci z těchto institucí:

- Kabinet informačních studií a knihovnictví, Filozofická fakulta, Masarykova univerzita, Brno (KISK)
- Katedra knižničných a slovackistických štúdií, Fakulta humanitných a prírodných vied, Prešovská univerzita, Prešov (KKSŠ)
- Oddělení informační vědy, Ústav informatiky, Filozoficko-přírodovědecká fakulta, Slezská univerzita, Opava (UI FPF)
- Ústav bohemistiky a knihovnictví, Filozoficko-přírodovědecká fakulta, Slezská univerzita, Opava (UBK FPF)
- Ústav informačních studií a knihovnictví, Filozofická fakulta, Karlova univerzita, Praha (ÚISK)
- Vyšší odborná škola informačních služeb, Praha (VOŠIS)

Formulace otázek

Pro řízení diskuze byly ve Scénáři rozhovoru předem formulovány otázky, které měly odhalit principy konstrukce kurikul a změny těchto kurikul pod vlivem současného vývoje technologií a virtuálních nástrojů. Poslední otázka směřovala k možnostem využít tyto techniky a nástroje ke spolupráci a ochotě začít s jejich pomocí spolupracovat.

1. *Úvodní otázka – představení a **vnímání** vlastní role v rámci kurikula*
  - Mohli byste prosím krátce představit sebe a instituci, z níž přicházíte?
  - Jaká je Vaše role při realizaci či konstrukci kurikula na Vaší škole?
2. *Klíčová otázka – **motivace** pro uspořádání kurikul, **porozumění** inovacím v kurikulu*
  - Podle jakých principů jste celé kurikulum konstituovali?

Doplňková otázka

  - Jak se podle vás změnilo celé pojetí výuky za poslední roky?
3. *Klíčová otázka – **vhled** do trendů ve vzdělávání*

---

¹² Tato univerzita byla oslovena, ačkoli nemá obor 7201 akreditován. Ovšem na Katedře filozofie Filozofické fakulty se v rámci oboru Humanistika přednáší modulová specializace se zaměřením na Knihovnictví a informační služby a akademičtí odborníci oboru zde tedy působí také.

- Jak podle vás nové technologie změnilly metody výuky?

Doplňkové otázky

- Jaké IKT a online služby používáte ve výuce?
- Jak tyto technologie ovlivňují vaše kurikulum?

4. Klíčová otázka – *postoje ke kolaboraci, představy o možné spolupráci, vnímání expertní identity univerzity*

- Jaké vidíte možnosti spolupráce s ostatními univerzitami ve virtuálním a elektronickém prostředí?

Doplňková závěrečná otázka

- Jak byste si tuto spolupráci představovali a co můžete nabídnout?

Průběh sezení

Učené hádání proběhlo 20. 11. 2009 od 15⁰⁰ hod. v multimediální učebně Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně. Po uvítání hostů a počáteční uvolňující konverzaci byli diskutující uvedeni ke kulatému stolu uprostřed multimediální učebny, tedy do prostředí, v němž jsou všichni zvyklí se pohybovat. Díky pozdějšímu příchodu některých účastníků začalo sezení se zpožděním, nicméně jeho další průběh probíhal přesně podle stanoveného harmonogramu. Na úvod vedoucí Kabinetu informačních studií a knihovnictví přivítal všechny na půdě FF MU v Brně a předal slovo moderátorovi. Ten po úvodním vysvětlení volby, cíle a zaměření tématu zdůvodnil diskutujícím, proč pozval právě je a zmínil způsob, jakým bude diskuze probíhat. Upozornil také na tým spolupracujících na realizaci Učeného hádání a položil první otázku. Následná zaměřená diskuze probíhala hladce s několika vstupy pozorovatelů z auditoria a celá trvala dvě hodiny.

Analýza dat

Ze setkání byl pořízen videozáznam pomocí dvou digitálních kamer, který se stal podkladem pro další analýzu, konkrétně přímého přepisu diskuze a interpretaci nejasných míst diskuze. Nezávislí pozorovatelé z realizačního týmu během diskuze nasbírali a následně dodali podklady:

- k myšlenkové dynamice skupiny (označení původců nových myšlenek, slovníku a stylu skupiny, rozlišení komentářů podle toho, zda šlo o vnímání,

pocit či vhléd diskutéra, popis myšlenkových vláken – viz Obr. 2 – Příklad myšlenkového vlákna)

- k popisu interakcí mezi účastníky (vzájemné reakce účastníků, rozlišení myšlenek všeobecně zastávaných skupinou a myšlenek zastávaných jedinci, identifikace podskupiny účastníků a jedinců, pro něž byla daná myšlenka zajímavá)
- k paralingvistickým a nonverbálním projevům účastníků (tón hlasu mluvího, nonverbální znaky a jazyk těla těch, kteří právě nemluvili, výrazy tváře a polohy těla mluvčích).

Přepis diskuze byl dále rozčleněn na oddíly označující témata, o nichž diskutující mluvili a tyto oddíly pak byly označeny kódy indikujícími jednotlivá témata. Následovalo zanesení seznamu témat do Knihy kódů (viz Tab. 1 – Příklad témat z Knihy kódů) a vytvoření Knihy logů (Tab. 2 – Příklad logu z Knihy logů) na základě kódovaných slov, jež posloužila jako kvantitativní vodítko při následné interpretaci diskuze vzhledem k variabilitě a četnosti výskytu řešených témat. Celé zpracování videozáznamu setkání do konečné podoby trvalo 18 dní.

Výsledná zjištění

1. Po celou dobu konání Učeného hádání vládla v místnosti uvolněná a přátelská atmosféra. Diskuze se několikrát odchylovala od tématu hovoru k tématům souvisejícím, vždy se však rychle vrátila zpět k jádru věci, díky čemuž bylo potřeba minima regulačních zásahů moderátora (grafické znázornění zde analyzovaných výsledných témat viz Graf 1. Vlákno analyzovaných témat). Ačkoliv v diskusi docházelo k celé řadě drobných a krátkých názorových výměn, ztrácely se tyto mezi delšími vyjádřeními diskutujících, takže diskuze celkově nepůsobila příliš interaktivně. Podle délky projevů a jejich frekvence patřil mezi nejvýřečnější diskutující jednoznačně zástupce UISK, nejdiskutativnějšími řečníky byli naopak zástupci VOŠIS a UBK FPF. Zástupce KISK si po delší odmlce v průběhu diskuze stěžoval, že takovýto formát rozhovoru mu zcela nevyhovuje a raději by myšlenky pouze „nasával“, ovšem podle statistiky byl třetím nejčastějším a současně stále nadprůměrným diskutujícím.

2. Některá kurikula na jednotlivých ústavech jsou čerstvě akreditovaná, základ jiných je již delší dobu bez výrazných změn, nicméně všechna doznávají úprav, na nichž všichni účastníci diskuze shodně vnímají svůj aktivní podíl. Někteří účastníci připustili, že při akreditaci oboru jim pomohla spolupráce či externí podpora. Většina oborů již má akreditován nebo se v nejbližší době chystá akreditovat magisterský studijní stupeň. Akreditační materiály oborů jsou úspěšné také proto,

že zahrnují moderní metody výuky, ovšem dle vyjádření jednoho z účastníků „druhá věc je, jak se projevují ve výuce“. V jednom případě již je akreditován předmět, který bude probíhat virtuálně a o jeho absolvování je mezi studenty zájem, otázka spolupráce při jeho uskutečnění je tedy otevřená.

3. Důvody, které vedou ke konkrétní organizaci kurikula, jsou různorodé. Přibližně třetina účastníků označila jako podstatný faktor stavby kurikula personální kritéria, tedy personální potenciál a kapacitu pedagogů. V průběhu diskuze se však odkrýval vnitřní rozpor obsažený v tomto přístupu – diskutující současně poukazovali na nutnost zachycení trendů oboru v kurikulu, které ale mohou přesahovat personální disponibilitu. Jeden z diskutujících následně připustil, že jeho instituce během propracovávání kurikula nemusí otázku lidí řešit, jelikož má dostatečné kapacity. Proti tomuto principu ve stavbě kurikula se zvedly nesouhlasné hlasy. Byl zmíněn vyšší princip tvorby kurikul, který oproti místním, tedy i personálním kritériím, staví pravidlo nevytvářet „teorii podle praxe.“ „Ačkoli personální zajištění hraje svoji roli“, uvedl další účastník, a kurikulum musí „být šito na učitele“ tak, aby je jejich předměty bavily a aby předměty ovládali, je třeba hledět i na další principy. Těmi by měly být trendy ve světovém vývoji oboru a uplatnění absolventů, na čemž se shodla většina přítomných účastníků.

4. Ačkoli okrajovým přístupem je profilování absolventů na práci v knihovnách, většina účastníků souhlasila, že jen velmi malá část absolventů najde uplatnění v knihovně, a to i díky nepoměru mezi počtem studujících a kapacitou pracovních míst v knihovnách. S uplatněním absolventů paradoxně dle části diskutujících souvisí ovšem to, že studenti během bakalářského studia ovládnou knihovnické řemeslo, které však již při navazujícím studiu nemusí dále rozvíjet a mohou se zaměřit na vzdělávání v oblasti informační vědy a informatiky. Jeden účastník knihovnicko-řemeslnou přípravu odmítl s tím, že vzhledem k převažujícímu uplatnění absolventů v soukromé a státní sféře v oblasti práce s informacemi a informačními technologiemi není možné pouze „se knihovnický profilovat“. Odmítl také i jakoukoli další profilaci studentů „na konkrétní místo“ s tím, že „na specializaci úplně nevěří“, kurikulum se neustále inovuje a absolventi se profilují sami pomocí projektové výuky. Tento způsob profilace studenta byl jiným diskutujícím zpochybněn, jelikož studenty hledající cestu, jak se profilovat, je třeba „k nějakému minimu dovést“.

5. Předmětem diskuze bylo také téma, co patří do kurikula a jeho jádra. Jeden názor podporoval mezioborové zaměření kurikula se zpestřujícími přesahy volitelných předmětů do oblasti jazykové kultury a literatury jako klasického média. Opačný názor, totiž vyloučení předmětů jiných oborů z kurikula a jejich nabízení fakultativní cestou, prosazoval nejvýraznější diskutující a postupně se

k němu připojila i většina dalších účastníků s tím, že tyto přesahy kurikulum zatěžují. Diskutující zastával názor, že mezioborová „prostupnost neexistuje“ a že „nemá smysl“, jelikož přesfakultní vyučující nepřinášejí přesahy k odbornému profilu a nakonec je výuka obtěžuje a studenty frustruje. Účastník se domnívá, že důležité je „držet si vlastní jádro a pěstovat vlastní odborníky“, kteří se v rámci specializace přesahům sami věnují. Postoj podpořil další účastník, když předložil svůj názor, že snaha zařadit mezioborové předměty do kurikula je snahou o zvýšení jejich atraktivity, nahrazující snahu zatraktivnit samotné kurikulum zevnitř.

6. Při hledání odpovědi na otázku - Jak se změnila povaha výuky? - přitahovaly pozornost diskutujících i další otázky, k nimž se opakovaně vraceli. Jak naznačila debata, kvalita výuky je podmíněna jednak finančními možnostmi, jednak spokojeností vyučujících. Jeden diskutující si stěžoval na nízký rozpočet krácený navíc o nároky malých oborů, které obor ISK musí sponzorovat. Finance potom scházejí jak na zvýšení platů vyučujících, tak na nákup didaktické techniky. Učitelé si proto vydělávají prací jinde a na univerzitě dostávají jen částečný úvazek. Díky tomu ale učí z intelektuálního zájmu a přinášejí do výuky poznatky z praxe, což je velmi cenné. Toto ocenil i pozorovatel z publika, který potvrdil, že s možností dalšího sebevzdělání tento stav přispěl k jeho spokojenosti jako vyučujícího. Druhý účastník představil opačný postup – obor se chová jako firma a na svůj provoz si vydělává sám. K tomuto hlasu se přidal stejný hlas z publika jako v předchozím případě, jenž upozorňoval na možnost získat finance na techniku z grantů a projektů.

7. Jiný pozorovatel z publika zdůraznil, že spokojenosti vyučujících by prospělo pedagogické minimum, které by jim umožnilo působit ve školních knihovnách a učit informatiku na nižších stupních škol (základních, středních). Tento postoj však byl záhy odmítnut jedním z diskutujících, jelikož nevede k dobře hodnocenému uplatnění a často přináší ponižující zacházení s uchazeči o minimum na pedagogických fakultách. Všichni diskutující se shodli, že ke spokojenosti učitele přispívá, pokud zůstává svoboda ve volbě způsobu výuky.

8. Potvrzení většiny se dostalo také názoru, že se mění styl výuky směrem k síťovému učení, které je povrchní. Otevřenou zůstává podle jednoho z účastníků otázka, zda je důležitější pro studenta přímá znalost či schopnost nalézt, pro pedagoga je však důležitější znát a umět znalost předat. Tento přístup doplnil další účastník, když upozornil na rozdíl v popisu používaných moderních metod v oficiálních materiálech a jejich prováděním ve výuce. To záleží totiž na vyučujícím a také na finanční odměně, kterou za těžší přípravu a úsilí přednášející dostane. Předchozí účastník opět navázal na toto doplnění a upozornil, že

nedostatek financí pak vede PhD. studenty, kteří sami studují, přednáší a musejí si dále vydělávat, k přetížení a prodloužení jejich studia.

9. Celá skupina rozpoznávala, že povahu výuky značně ovlivňují nové služby a technologie, pomocí nichž se vyučuje a které jsou současně vyučovány. Mezi takové služby a technologie několik účastníků shodně zařadilo informační systémy pro studijní agendu, Wiki aplikace a Moodle. Jeden z diskutujících již však odmítl považovat je za něco nového. V jednom případě byly zmíněny virtuální nástroje pro projektovou výuku a Second Life.

10. Důsledky těchto technologií pro výuku představil každý z diskutujících sám za sebe. Podle jednoho účastníka poskytování záznamů přednášek vede studenty k nezájmu chodit na ně přímo a je tedy třeba změnit formy výuky. Jiný účastník zdůraznil obrovský posun v samotné náplni práce – studenti kladou důraz na to, co se jim řeklo a oni si zapamatovali, nedělají si poznámky a počítají s nimi automaticky, aniž by je mnohdy po dodání detailněji procházeli. K tomu dodal pozorovatel z publika, že dnes je schopen místo psaní poznámek silněji vnímat vyřčené a navíc toto reflektovat. Další pozorovatel z publika upozornil, že dříve se přednášelo mnoho let to stejné, dnes si studenti musejí teorii dopředu přečíst a vyučující ji tak nemusí již přednášet a může s nimi diskutovat, ale současně musí vědět více než studenti, aby je zaujal a čeká na něj tedy více práce. Poslední účastník zmínil výhody projektové výuky, kdy studenti cítí, „že to k něčemu je“ a vyučující spíše než učí, tak se sám učí a baví se vedením.

11. Někteří účastníci také zdůraznili, že ve výuce musí být kladen větší důraz na hodnoty a etiku, které nás podle jednoho diskutujícího v povrchním strojovém světě humanizují a emocionalizují a současně nás aktivizují ve století, které přináší „križi hodnot“. Tímto postojem zdůvodnil potom diskutující nezbytnost mezioborových předmětů a odporoval tak požadavku na jejich vyloučení z kurikula. Pro podporu tohoto tvrzení se diskutující obracel na publikum a žádal o jeho podporu a vyjadřoval opakovaně ochotu se hádat. Naopak zastánce vyloučení mezioborových předmětů zmínil nutnost učit etiku oborovou, která reflektuje problémy soudobé informační společnosti.

12. Na moderátorovu otázku jak využít nové služby a technologie ke spolupráci a zkvalitnění výuky, chtěli bezprostředně zareagovat dva účastníci, čímž indikovali zájem skutečně spolupracovat. Současně dva účastníci se během diskuze nezávisle na sobě vyjádřili, že nejlepší věci jsou zadarmo, „nástroje sdílení jsou levné“ a že plno věcí se dá dělat bez peněz. První diskutující reagoval na zmínku o prospěšnosti konkurence mezi institucemi a odmítnul ji jako špatnou strategii. Jako vhodnou spolupráci si představoval platformu napříč školami, propojující talentované studenty tak, aby mohli posunovat obor dál. Tento přístup postupně

podpořili další dva diskutující – jeden zmínil, že by si představoval sdílený výběrový předmět mezi institucemi, druhý vyzval k volbě modulu, člověka a času, kdy se předmět uskuteční. Diskutující, který návrh podal, zmínil, že takový předmět již je akreditovaný a je možné na něm spolupracovat. Další návrh přišel od pozorovatele z publika a týkal se shromáždění a sdílení učebních materiálů. Jeden z diskutujících návrh podpořil, druhý podpůrně pokyvoval hlavou, třetí diskutující návrh zamítnul s tím, že to podle něj není nejlepší nápad a je lepší začít zcela novým projektem. Další předloženou představou byla spolupráce na virtuálních konferencích, která se již mezi některými obory uskutečňuje. Ačkoli návrh vyvolal zájem většiny účastníků, jedním diskutujícím byl nahlas odmítnutý jako zbytečně technicky nákladný, maximalistický a zavádějící.

13. Ačkoli se celá debata nesla v uvolněném duchu, na jejím pozadí se daly identifikovat projevy napětí mezi některými účastníky. Pozornost účastníků během debaty střídavě upadala a zase se oživovala. Jeden účastník opakovaně projevoval bojovnost zdůrazňováním ochoty hádat se ve chvíli, kdy zůstával v opozici vůči názorové většině, která se projevovala lehkým úsměvem ostatních účastníků. Jiný v průběhu sezení dvakrát vtipkoval, když se snažil zmírnit dopad svého vyjádření a naklonit členy skupiny na svoji stranu. V průběhu diskuze se několikrát přeformovaly podskupiny, které se v diskuzi vzájemně podporovaly vyjadřováním souhlasu ať již vysloveným, nebo pouze nonverbálním. Tyto skupiny byly tvořeny zástupci UBK FPF a UI FPF; ÚISK a VOŠIS a konečně KKSŠ a UI FPF.

14. Dva účastníci v průběhu diskuze zaujímali dominantní pozice a vyjadřovali často gesty sebejistotu, dva vyjadřovali v průběhu diskuze nudu a ospalost, která postupně přecházela v čilý zájem, jeden účastník během diskuze porušil nepsaná pravidla a dával tak najevo svoji nadřazenost. Ženy, kterých bylo ve skupině méně, se také méně než muži vyjadřovaly a častěji s ostatními souhlasily.

15. V odborném slovníku skupiny bylo možno zachytit výrazy, které neodpovídají běžné terminologii a jejichž výskyt je důsledkem terminologické roztříštěnosti oboru mezi dříve vládnoucím východním (Sovětským) pojetím a současně převládajícím západním (Euro-americkým) pojetím Informačních studií a knihovnictví. Diskutující tak používali pojem počítačová věda místo běžného informatika (Computer Science) a pojem knihovní věda (Library Science), používaný běžně na Slovensku, ačkoli u nás je část oboru akreditována pod názvem knihovnictví (Librarianship).

Závěr

Ačkoli se názory a postoje jednotlivých diskutujících mnohdy zásadě lišily, převládající přístupy se dají shrnout do následujících závěrů: Na otázku - Podle jakých principů jsou uspořádána kurikula? - se objevila nejširší škála názorů: projev trendů je omezen tím, co umí a mohou zvládnout vyučující na oboru – odpověď většinou odmítnutá, vliv má vývoj světových trendů ve vývoji oboru a úspěšnost absolventů při hledání zaměstnání. Snaha o knihovnickou specializaci výuky je spíše okrajová, přesto knihovnické řemeslo zůstává nedílnou součástí řady bakalářských oborů. K této specializaci přidávají školy na navazujícím stupni možnosti dalšího zaměření, nejvíce v oblasti informační a výpočetní techniky a nových médií. Okrajově je odmítána i programově mířená specializace a upřednostněna je specializace pomocí projektové výuky. Objevuje se sílící snaha ze skladby kurikula vytlačit mezioborové předměty do oblasti nepovinně volitelných předmětů, prosazuje se spíše snaha vychovávat si vlastní odborníky, kteří vyučují odborné kurikulum. Paralelně existuje menšinová snaha udržet kurikulum v doteku s tradiční literaturou a jazykovou kulturou. Financování oborů vede ke snaze chovat se komerčně jako firma a zajistit si peníze na vlastní chod z grantů a projektů nebo zaměstnávat vyučující na částečný úvazek a čerpat z jejich znalostí nabytých při provozování výdělečné praxe. Při zavádění nových metod a inovací do výuky je kladen důraz na ochotu vyučujících pracovat novým způsobem, což je často časově a fyzicky náročné a je proto prosazována svoboda ve volbě způsobu výuky. Nové technologie jako „webové aplikace typu Wiki, Moodle, univerzitní informační systémy, virtuální nástroje pro projektový management či Second Life“ posouvají styl výuky směrem k síťovému učení. Studenti mohou ztrácet motivaci chodit na přednášky, které jim mohou být poskytovány ze záznamů, je tedy třeba měnit formy výuky, poskytovat jim dopředu přednáškové materiály a literaturu k nastudování, což jim umožňuje na přednáškách diskutovat a reflektovat předložené, místo pasivního zapisování poznámek. To podněcuje pedagogy k zvýšenému úsilí a snaze zaujmout, současně je to může přetěžovat. Prosazuje se také projektová výuka, kdy se studenti stávají tvůrci obsahu kurzu, což je uspokojuje, role vyučujícího se současně mění na roli odborného kouče. Při překotné technologizaci vzdělávání a života je třeba klást stále větší důraz na informační etiku. Mezi odborníky sílí pocit, že je třeba využívat dostupných služeb a technologií pro vzájemnou spolupráci, ovšem i přes některé první vřáskavky se na většinu aktivit nedostává času a financí. Do oblastí, které odborníci identifikovali jako vhodné pro další spolupráci, patří sdílení učebních materiálů, opor a projektů, pořádání virtuálních konferencí a vypsání sdíleného výběrového předmětu pro studenty několika institucí. Na realizaci posledních dvou zmíněných možností se již dnes spolupracuje.

Poděkování

Zvláštní dík patří Lucii Koníčkové, Marku Janíkovi, Lucii Mlýnkové, Michaele Šachové a Kamilu Matulovi ze Slezské univerzity Ústavu bohemistiky a knihovnictví a Ústavu informatiky v Opavě, kteří byli součástí týmu realizujícího předloženou studii. Poděkování také náleží Adamu Vtípilovi, Vojtěchu Pilařovi, Filipu Šubrtovi a Zdeňku Nešporovi, kteří se starali o nezbytné technické zázemí.

Použité zdroje

- Akreditované studijní programy vysokých škol* [online]. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky [cit. 2009-11-15]. Dostupný z: <<http://www.msmt.cz/vzdelavani/akreditovane-studijni-programy-vysokych-skol-s-uvvedenim-kodu-studijnich-programu-a-oboru>>.
- DAWSON, Susan – MANDERSON, Lenore – TALLO, Veronica L. *A Manual for the Use of Focus Groups* [online]. International Nutrition Foundation for Developing Countries (INFDC), Boston, c 1993 [cit. 2009-11-15]. Dostupný z: <<http://www.unu.edu/unupress/food2/UINO3E/UINO3Eoo.HTM>>.
- GOULDING, Anne. Joking, being aggressive and shutting people up: The use of focus groups in LIS research. *Education for Information*. 1997, Vol. 15, No. 4., pp. 331 – 341.
- GREENBAUM, Tom. Internet focus groups are not focus groups - so don't call them that. *Groups Plus* [online]. c 2008-08-15 [cit. 2009-11-08]. Dostupný z: <<http://www.groupsplus.com/pages/qmrr0798.htm>>.
- CHASE, Lynne – ALVAREZ, Jaquelina. Internet Research: The Role of the Focus Group. *Library & Information Science Research*. 2000, Vol 22, No. 4, pp. 357 – 369.
- KIMLIČKA, Štefan. *Informačné systémy: teoretické východiská, princípy, metódy projektovania*. 1. vyd. Martin : Slovenská národná knižnica, 2006. 240 s. ISBN 80-89023-88-6.
- POWELL, Ronald R. – CONNAWAY, Lynn Silipigni. *Basic research methods for librarians*. 4th Ed. Westport : Libraries Unlimited, 2004. 347 p. ISBN 1-59158-103-6.
- PRICE, Mel – DAVIES, Mark. Moderator teams: an extension to focus group methodology. *Qualitative Market research* 5. 2001, Vol. 4, No. 4. Pp. 207 – 216.
- Študijné programy – priznané práva*. [online]. Ministerstvo školstva Slovenskej Republiky [cit. 2009-11-15]. Dostupný z: <<http://www.minedu.sk/index.php?lang=sk&rootId=45>>.
- TOUŠEK, Ladislav. Zaměřované interview a focus groups. Mertonův příspěvek k metodologii sociálních věd. *Antropoweb* [online]. 2009-02-21 [cit. 2009-11-10]. Dostupný z: <<http://antropologie.zcu.cz/clanek/zamerovane-interview-a-focus-groups-mertonuv-prispevek-k-metodologii-socialnich-ved>>.
- WALLACE, Danny P. – FLEET, Connie Van (eds.) *Library Evaluation: A Casebook and Can-Do Guide*. Englewood : Libraries Unlimited, 2001. 237 p. ISBN 1-56308-862-2.

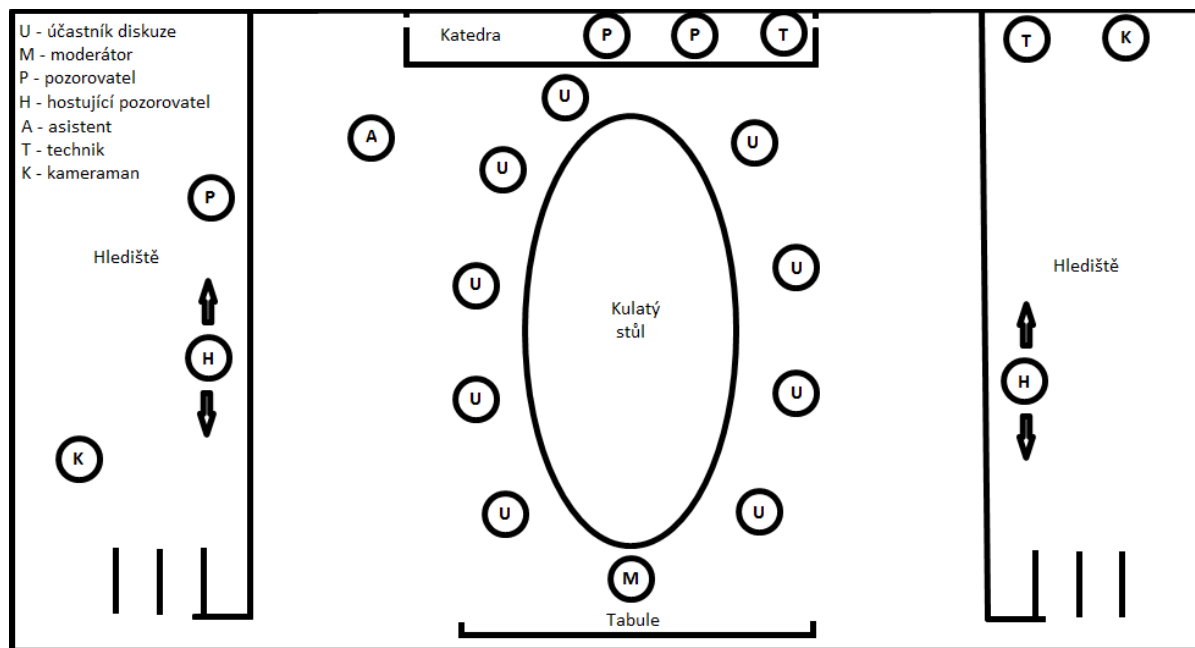
Příloha

Graf 1 Vláknó analyzovaných témat

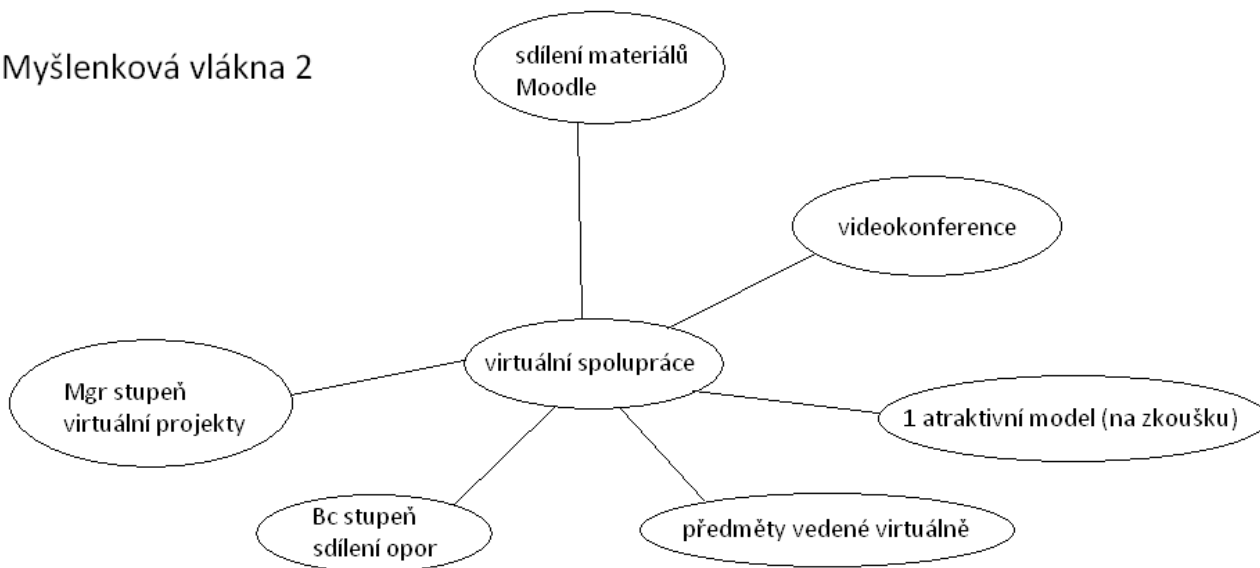

Obr. 1 Uspořádání místnosti pro Učené hádání

Obr. 2 Příklad myšlenkového vlákna

Myšlenková vlákna 2

Tab. 1 Příklad témat z Knihy kódů

AKROB	Akreditování oboru
FIN	Financování VŠ
HODOB	Hodnoty v oboru
ICTVV	IKT ve výuce
INOB	Inovativnost oboru
KONKUR	Konkurence v oboru

Tab. 2 Příklad logu z Knihy logů

Téma	Verze odpovědí	Celkem odpovídajících osob	Celkem odpovědí
ZVZ	1	1	1
STOB	1	3	4
	1		
	11		
VELOB	1	4	4
	1		
	1		
	1		
POKU	11111	5	5
SKLOB	11	3	4
	1		
	1		

Textová příloha č. 1 Chronologie Učených hádání

2003 - Městská knihovna v Praze (organizace Státní technická knihovna).

Téma: Profesní charakteristiky absolventa knihovnictví a informačních studií, anticipace vývoje oboru na akademických pedagogických pracovištích, zaměření oborového výzkumu a vývoje.

Účastníci:

- Moderátor: **Ing. Martin Svoboda** (Státní technická knihovna)
- **prof. PhDr. Jiří Cejpek, CSc.** (Univerzita Karlova-Filozofická fakulta, Ústav informačních studií a knihovnictví a Masarykova Univerzita-Filozofická fakulta, Ústav české literatury a knihovnictví)
- **Mgr. Zlata Houšková** (Národní knihovna ČR)
- **PhDr. Pavla Kánská** (Masarykova Univerzita-Filozofická fakulta, Ústav české literatury a knihovnictví)
- **prof. Andrew Lass Ph.D.** (Mount Holyoke College, South Hadley, Massachusetts, USA)
- **PhDr. Richard Papík, Ph.D.** (Univerzita Karlova-Filozofická fakulta, Ústav informačních studií a knihovnictví)
- **Mgr. Jaroslava Štěrbová** (Městská knihovna v Praze)

2004 - Kabinet knihovnictví, Filozofická fakulta Masarykovy univerzity, Brno

Téma: Perspektivy knihovnického vzdělávání

Účastníci:

- moderátoři **Mgr. Věra Jurmanová Volemanová** a **Mgr. Petr Škyřík**
- **prof. PhDr. Jiří Cejpek, CSc.** (Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Ústav informačních studií a knihovnictví a Masarykova Univerzita, Filozofická fakulta, Ústav české literatury a knihovnictví)
- **Doc. PhDr. Jaromír Kubíček, CSc.** (Moravská zemská knihovna)

- **prof. Andrew Lass, Ph.D.** (Mount Holyoke College, South Hadley, Massachusetts, USA)
- **PhDr. Richard Papík, Ph.D.** (Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Ústav informačních studií a knihovnictví)
- **PhDr. Vít Richter** (Národní knihovna ČR)
- **PhDr. Beáta Sedláčková, Ph.D.** (Slezská univerzita, Filozoficko-přírodovědecká fakulta, Ústav informatiky)
- **PhDr. Hana Slámová** (Vyšší odborná škola informačních služeb, Praha)
- **PhDr. Jana Slámová** (Vyšší odborná škola a Střední odborná škola informačních a knihovnických služeb v Brně)
- **Ing. Martin Svoboda** (Státní technická knihovna).

2005 - Ústav informatiky Filozoficko-přírodovědecké fakulty Slezské univerzity, Opava

Téma: Panelová diskuse k aktuálním problémům oborového vzdělávání

Účastníci:

- moderátorka **PhDr. Beáta Sedláčková, Ph.D.** (Ústav informatiky Filozoficko-přírodovědecké fakulty Slezské univerzity v Opavě)
- **Ing. Zdeněk Kadlec, Dr.** (Kabinet knihovnictví Ústavu české literatury a knihovnictví Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně)
- **PhDr. Pavla Kánská** (Kabinet knihovnictví Ústavu české literatury a knihovnictví Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně)
- **doc. PhDr. Dušan Katuščák, PhD.** (Slovenská národná knižnica v Martine)
- **prof. Ing. Štefan Kimlička, PhD.** (Katedra knižničnej a informačnej vedy Filozofickej fakulty Univezity Komenského v Bratislave)
- **prof. Ing. Milan Konvit, PhD.** (Katedra knižnično-informačných vied a didaktiky informatiky Fakulty prírodných vied Žilinskej univerzity v Žiline)
- **doc. PhDr. Miloš Kovačka, CSc.** (Národný bibliografický ústav Slovenskej národnej knižnice v Martine)

- **doc. PhDr. Milada Písková, CSc.** (Ústav bohemistiky a knihovnictví Filozoficko-přírodovědecké fakulty Slezské univerzity v Opavě)
- **PhDr. Jana Slámová** (Vyšší odborná a střední škola informačních a knihovnických služeb v Brně)
- **doc. PhDr. Rudolf Vlasák** (Ústav informatiky Filozoficko-přírodovědecké fakulty Slezské univerzity v Opavě a Ústav informačních studií a knihovnictví Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze)

2006 - Katedra knižničných a informačných vied a didaktiky informatiky Fakulty prírodných vied Žilinskej univerzity. V rámci 11. slovenskej bibliografickej konferencie.

Téma: Úloha univerzitního vzdelávania v oblasti knižničných a informačných vied a možnosti uplatnenia absolventů

Zástupci z:

- Karlova univerzita v Praze
- Moravská zemská knihovna
- Masarykova univerzita v Brně
- Slezská univerzity v Opavě
- Univerzita Komenského v Bratislavě
- Žilinská univerzita v Žilině
- Prešovská univerzita v Prešově
- Slovenská národná knižnica v Martine
- (konkrétní jména účastníků neevidována)

2007 – setkání neproběhlo

2008 – Prešovská univerzita v Prešove, v rámci konference Dni vědeckých knihnic.

Téma: Vývoj studia na katedrách knihovní a informační vědy

Účastníci:

- **Mgr. Klára Havlíčková** (Ústav informačních studií a knihovnictví Filozofické fakulty Univerzity Karlovy, Praha)
- **PhDr. Beata Sedláčková, PhD.** (Ústav informatiky Filozoficko-přírodovědecké fakulty Slezské univerzity, Opava)
- **Prof. Ing. Milan Konvit, PhD.** (Katedra knižnično-informačních věd a didaktiky informatiky Dokumentácie kultúrneho dedičstva Fakulty prírodných vied Žilinskej univerzity v Žiline)
- **Doc. Dr. Miloš Kovačka, PhD.** (Katedra knižnično-informačních věd a didaktiky informatiky Dokumentácie kultúrneho dedičstva Fakulty prírodných vied Žilinskej univerzity v Žiline)
- **PhDr. Anna Kucianová** – (Katedra knižnično-informačních věd a didaktiky informatiky Dokumentácie kultúrneho dedičstva Fakulty prírodných vied Žilinskej univerzity v Žiline a Katedra knižničných a slovakistických štúdií Fakulty humanitných a prírodných vied Prešovskej univerzity v Prešove)
- **Doc. Dr. Marta Germušková, PhD.** (Katedra knižničných a slovakistických štúdií Fakulty humanitných a prírodných vied Prešovskej univerzity v Prešove)
- **Dr. Mária Imrichová, PhD.** (Katedra knižničných a slovakistických štúdií Fakulty humanitných a prírodných vied Prešovskej univerzity v Prešove)
- **Martin Šuraba** (študent 3. ročníka Katedry knižničných a slovakistických štúdií Fakulty humanitných a prírodných vied Prešovskej univerzity v Prešove)

2009 - Slovenská národná knižnica v Martine, v rámci konference ABDOS.

Téma: Mobilita a internacionalizace kateder knihovní a informační vědy

Účastníci:

- moderátorka **Elisabeth Simon** (Förderkreis für West-Ost-Informationstransfer; Institut für Bibliotheks- und Informationswissenschaft, Philosophische Fakultät, Humboldt-Universität, Berlin)

- **Prof. Ing. Milan Konvit, PhD.** (Katedra knižnično-informačních věd a didaktiky informatiky, Fakulta přírodních věd, Žilinská univerzita, Žilina; Ústav bohemistiky a knihovnictví, Filozoficko-přírodovědecká fakulta, Slezská univerzita, Opava)
- **Doc. PhDr. Marta Germušková, CSc.** (Katedra knižničných a slovakistických študií, Fakulta humanitních a přírodních věd, Prešovská univerzita, Prešov)
- **Mgr. Lucia Lichnerová, PhD.** (Katedra knižničnéj a informačnej vedy, Filozofická fakulta, Univerzita Komenského, Bratislava)
- **PhDr. Michal Lorenz** (Kabinet informačních studií a knihovnictví, Filozofická fakulta, Masarykova univerzita, Brno)

2009/2010 – Kabinet informačních studií a knihovnictví, Masarykova univerzita, Brno.
V rámci konference Infokon.

Téma: Virtuální spolupráce mezi obory ISK

Účastníci:

- moderátor **PhDr. Michal Lorenz** (Kabinet informačních studií a knihovnictví, Filozofická fakulta, Masarykova univerzita, Brno)
- **PhDr. Richard Papík, PhD.** (Ústav informačních studií a knihovnictví, Filozofická fakulta, Karlova univerzita, Praha)
- **PhDr. Petr Škyřík** (Kabinet informačních studií a knihovnictví, Filozofická fakulta, Masarykova univerzita, Brno)
- **PhDr. Jindra Planková, PhD.** (Oddělení informační vědy, Ústav informatiky, Filozoficko-přírodovědecká fakulta, Slezská univerzita, Opava)
- **Doc. PhDr. Marta Germušková, CSc.** (Katedra knižničných a slovakistických študií, Fakulta humanitních a přírodních věd, Prešovská univerzita, Prešov)
- **Mgr. Jan Matula** (Ústav bohemistiky a knihovnictví, Filozoficko-přírodovědecká fakulta, Slezská univerzita, Opava)
- **PhDr. Jan Machytka** (Vyšší odborná škola informačních služeb, Praha)